

ความรู้และทัศนคติของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใน ท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2

Knowledge and Attitude of the Personal Income Tax for the Taxpayers in Surat Thani 2 Area Revenue Office

พุลียา วีระชัยศิริกุล¹, สุพรรณณี พุทธรัตน์²

Luliya Teeratansirikool¹, Supanee Phutharat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความรู้และทัศนคติของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้และทัศนคติของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 จำนวน 400 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความรู้ในระดับปานกลางและมีทัศนคติในระดับดี 2) ระดับความรู้ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($r = 0.331$)

คำสำคัญ : ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, ความรู้, ทัศนคติ

Abstract

The objectives of the research are (1) to study the level of knowledge and the attitudes of the personal Income tax submission and (2) to examine the relationship between the knowledge and the attitude of the personal income tax submission in Surat Thani 2 Area Revenue Office taxpayers. 400 samples were drawn from personal income taxpayers in Surat Thani 2 Area Revenue Office. Questionnaires were used in data collection and analyzed by multiple statistical techniques, such as percentage, frequency distribution, mean, standard deviation and Pearson's Correlation Coefficient. The study showed 1) respondents had the knowledge of submitting the

¹ อาจารย์ประจำ, คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

² นักตรวจสอบภาษีชำนาญการ, สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2

¹ Lecturer, Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University Suratthane Campus

² Supanee Phutharat, Tax Audit Officer, Surat Thani Area 2 Revenue Officer

personal income tax at a medium level and attitudes at a good level, 2) there is a relationship between knowledge and attitudes of personal income tax submission towards personal income tax submission at the significant level .05 ($r = 0.331$)

Keywords: personal income tax, knowledge, attitude

บทนำ

กรมสรรพากรมีหน้าที่หลักในการจัดเก็บภาษีอากร ทั้งการจัดเก็บทางตรงและทางอ้อม เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิตและอากรแสตมป์ เป็นต้น กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานราชการที่มีสัดส่วนการจัดเก็บภาษีอากรมากที่สุดในหน่วยงานกระทรวงการคลัง ภาษีอากรที่จัดเก็บได้เป็นแหล่งรายได้หลักของรัฐบาลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารประเทศและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญทางเศรษฐกิจด้านต่างๆ นอกจากนั้นกรมสรรพากรยังมีส่วนสำคัญในการดำเนินการทางด้านภาษีอากรเพื่อสนับสนุนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจเอกชน และของประเทศในเวทีโลกด้วย

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญแหล่งหนึ่งของประเทศ และข้อมูลเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อภาครัฐในหลายแง่มุม เช่น เป็นสิ่งสะท้อนถึงรายได้ภาคครัวเรือน โดยเฉพาะฐานเงินเดือนและฐานเงินฝากที่ขยายตัวในแต่ละปี รวมทั้งเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความรู้ความเข้าใจในการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีกด้วย (สรรพากร, 2557)

ในปี 2553 ประชากรของประเทศไทยรวม 65.4 ล้านคน มีผู้มีเงินได้(อยู่ในระบบประกันสังคม) 38 ล้านคน มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90,91) จำนวน 11.7 ล้านคน มีผู้ยื่นแบบและชำระภาษีเพียง 2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 31 ของผู้มีเงินได้ทั้งหมด ผู้มีเงินได้อีก 67% ไม่ได้ยื่นแบบแสดงเงินได้และชำระภาษี ซึ่ง

อาจเกิดจากไม่มีความรู้ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หรือไม่มีความเข้าใจถึงหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการเงินได้บุคคลธรรมดา (สรรพากร, 2557)

ที่ผ่านมากรมสรรพากรได้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบชำระภาษีให้กับผู้ใช้บริการหลายช่องทาง เช่น ผ่านทางคำอธิบายการกรอกแบบแสดงรายการในแบบชำระภาษีประจำปี ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร ผ่านทางเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากร ผ่านทางโทรศัพท์ (RD CallCentre 1161) รวมถึงการสื่อสารผ่านสื่อและกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความรู้และทัศนคติที่ดีต่อการชำระภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมายประมวลรัษฎากร เช่น กิจกรรมการสอนภาษีในมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศ กิจกรรมคุณคือคนดีเสียภาษีถูกต้องซึ่งจัดในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ เป็นต้น (สรรพากร, 2557)

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวนประชาชนเป็นอันดับสองของภาคใต้ เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอำเภอเกาะสมุยและอำเภอเกาะพะงัน ซึ่งมีธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมมากมาย และเป็นที่ยอมรับของคนไทยและชาวต่างชาติ ทำให้มีพนักงานและลูกจ้างจำนวนมากตามมานั้นหมายถึงมีจำนวนผู้มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเหมือนกัน ในปีงบประมาณ 2556 สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 มีผลการจัดเก็บภาษีอากรในเขตอำเภอเกาะสมุยและเกาะพะงันรวม 1,936.601 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.65 หรือ 1 ใน 3 ของการจัดเก็บภาษีอากรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาษี

เงินได้บุคคลธรรมดาคิดเป็นร้อยละ 21.88 ของภาษีที่จัดเก็บทั้งหมด มีจำนวนผู้ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำนวน 13,546 ราย จากการตรวจแบบยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาพบว่าผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่ถูกต้องหรือต้องมีการแก้ไขในหลายรูปแบบ เช่น แสดงรายการเงินได้ ค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนผิดประเภทหรือไม่ครบถ้วน, การคำนวณภาษีไม่ถูกต้องเป็นต้นรวม 3,730 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.54 ของผู้ยื่นแบบ (รายงานการปฏิบัติงานสำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2, 2557) หรือคิดเป็น 1 ใน 4 ของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งหมด จากการสอบถามเบื้องต้นเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการที่ผิดพลาดพบว่า ไม่มีความรู้ความเข้าใจและส่งผลให้มีทัศนคติที่ไม่ต้องการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมาที่พบว่าความรู้ความเข้าใจและทัศนคติส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีอากร เช่น ความรู้เกี่ยวกับระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่มีต่อระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยเจตคติเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ (ชนาพร ประธานรักษ์, 2547) พิจิตรา อินคาคร(2551) พบว่าการขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดารวมทั้งความยุ่งยากซับซ้อนของโครงสร้างการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีผลทำให้ประชาชนขาดจิตสำนึกและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้ที่ผ่านการอบรมภาษีหลายๆครั้งจะนำมาจะทำให้มีความรู้ทางภาษีมากขึ้นและจะส่งผลให้มีทัศนคติทางบวกต่อมาตรการภาษีอากร (เขมวิภา ตั้งประกายโรจน์, 2553)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจและ

ทัศนคติในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อเป็นข้อมูลให้สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 ใช้ในการพัฒนาโครงการให้ความรู้ความเข้าใจและเป็นข้อมูลในการสร้างทัศนคติที่ดีในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไป หากการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาถูกต้องมากขึ้น จะส่งผลให้ภาระงานของเจ้าหน้าที่สรรพากรน้อยลง มีเวลาในการพัฒนางานด้านอื่นๆ ได้มากขึ้น การให้บริการแก่ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีประสิทธิภาพมากขึ้นและทำให้ภาครัฐสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นข้อมูลที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง สามารถนำเงินไปพัฒนาประเทศตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลได้

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้และทัศนคติในการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้และทัศนคติของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2

วิธีการศึกษา

ประชากร (Population) ในการศึกษา คือ ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 (แบบภ.ง.ด.90 และ 91) ปีภาษี 2557 กลุ่มตัวอย่างคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน(Yanane, 1973) อังโน ชีรุณี เอกะกุล, 2543) จำนวน 400 คน คำนวณจากจำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงิน

ได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สุราษฎร์ธานี 2 จำนวน 13,546 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิจาก 2 สำนักงานในท้องที่ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 ได้แก่ สาขาเกาะสมุยจำนวน 340 คน และสาขาเกาะพะงัน 60 คน จากประชากรจำนวน 11,543 คนและ 2,003 คน ตามลำดับ

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มามีติดต่อ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ทั้ง 2 สาขา ทุกวันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ โดยเก็บจากผู้มาติดต่อทุกๆคนที่ 3 นับจากคนที่มาติดต่อคนแรกของแต่ละวัน ในช่วงเดือนมกราคมถึง มีนาคม 2558 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาการยื่นภาษีประจำปีของบุคคลธรรมดา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทแบบขที่ยื่น

ส่วนที่ 2 ระดับความรู้ของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แบบสอบถามปรับปรุงจากเครื่องมือวิจัยของวิจัย ตระกูลมัยผล (2541) ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีอากรจากกรมสรรพากรและนักวิชาการตามกระบวนการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย โดยแบ่งความรู้ออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ หน้าที่ของผู้เสียภาษี เงินได้พึงประเมิน การหักค่าใช้จ่าย การหักลดหย่อน การคำนวณภาษี ภาษีถูกหัก ณ ที่จ่ายและเครดิตภาษี และการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ประกอบด้วยคำถาม 20 คำถาม โดยให้เลือกตอบถูก (1 คะแนน) หรือ ผิดหรือไม่ทราบ (0 คะแนน) นำคะแนนมารวมและแปลความหมาย โดยมีเกณฑ์ว่าตอบถูกเกินร้อยละ 60 เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับและได้ใช้ในงานวิจัยของสรศักดิ์ พุทธิบูชา (2555) นอกจากนั้นได้

กำหนดระดับความรู้ในภาพรวมของการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ความรู้มากที่สุด	หมายถึง	16	คะแนน
ขึ้นไปความรู้มาก	หมายถึง	14 - 15	คะแนน
ความรู้ปานกลาง	หมายถึง	12 - 13	คะแนน
ความรู้น้อย	หมายถึง	10 - 11	คะแนน
ความรู้น้อยที่สุด	หมายถึง	ต่ำกว่า 10	คะแนน

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปรับปรุงจากเครื่องมือวิจัยของวิจัย ตระกูลมัยผล(2541) โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต(Likert Scale) ในการวัดระดับทักษะคิด ด้วยคำถามจำนวน 10 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (สิริอร วิชชาวุธ, 2544)

5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง	เห็นด้วย
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การแบ่งช่วงคะแนนจะใช้หลักการของ Miller (1970) (อ้างถึงใน เขมวิกา ตั้งประกายโรจน์, 2553) โดยนำคะแนนรวมของคำถามครบทั้ง 10 ข้อ มาหาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละรายการ เพื่อแปลความหมายของทักษะคิด ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง	มีทักษะคิดในระดับดีมาก
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีทักษะคิดในระดับดี
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีทักษะคิดในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีทักษะคิดในระดับค่อนข้างไม่ดี
1.00 – 1.80	หมายถึง	มีทักษะคิดในระดับไม่ดีย่างยิ่ง

แบบสอบถามทั้งฉบับได้ผ่านกระบวนการทดสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีอากรจากกรมสรรพากรและนักวิชาการ

และนำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง (Index of Concordance: IOC) หรือดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องแต่ละข้อเท่ากับ 1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคำถามมีความตรงตามเนื้อหาและได้ค่าความน่าเชื่อถือ(Reliability) โดยการทดสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีของครอนบาช (Cronbach's Alpha) (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2551) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Pretest) กับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในช่วงเดือนธันวาคม 2557 และต้นเดือนมกราคม 2558 ผลการทดสอบพบว่าค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติเท่ากับ 0.862 และค่าความเชื่อมั่นของความรู้เท่ากับ 0.704 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ตามหลักการของ Hair et. al.(2006) ที่ระบุว่าค่าที่ยอมรับได้คือ มากกว่า 0.7

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับความรู้ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา การหาความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ทัศนคติในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยสถิติเชิงพรรณนา ด้วยวิธีการหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้และทัศนคติในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน ด้วยวิธีการหาค่า Pearson Correlation (r) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กำหนดให้ระดับน้ำหนักความสัมพันธ์ (Determining the strength of the relationship) ตามหลักการของ Cohen (1988) ดังนี้

ระดับน้อย	$r = 0.1-0.29$
ระดับปานกลาง	$r = 0.3-0.49$
ระดับมาก	$r = 0.5-1.0$

ผลการศึกษา

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 มีความรู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภาพรวมในระดับปานกลาง คือ มีคะแนน 12.335 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.3615 หากพิจารณาถึงกลุ่มความรู้ 7 กลุ่ม พบว่าผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 มีความรู้ด้านเงินได้พึงประเมินรองลงมาคือ ด้านการยื่นแบบแสดงรายการ(ร้อยละ 64.25) ด้านภาษีถูกหัก ณ ที่จ่ายและเครดิตภาษี, ด้านหน้าที่ของผู้เสียภาษี, ด้านการหักลดหย่อน, ด้านการคำนวณภาษี, และด้านการหักค่าใช้จ่าย ที่ร้อยละ 63.00 , 60.50, 60.50, 60.25, และ 54.25 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 เกือบครึ่งหนึ่งยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 มีทัศนคติในภาพรวมอยู่ที่ระดับดี คือ มีค่าเฉลี่ย 3.6815 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54832 หากพิจารณาทัศนคติในแต่ละด้านพบว่าทัศนคติด้านหน้าที่และความสำคัญของการยื่นภาษี และด้านความสำคัญของความรู้ในการยื่นแบบฯ อยู่ในระดับดี ในขณะที่ทัศนคติด้านความยุติธรรมในการเก็บภาษี การหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน อยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 3.3338, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.8921) (ตารางที่ 3) จำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 มากกว่าครึ่งมีทัศนคติที่ดีและดีมาก คือ ร้อยละ 51 และ 18.5

ตามลำดับ ระดับปานกลางร้อยละ 26.5 และมีทัศนคติค่อนข้างไม่ดีร้อยละ 4 (ตารางที่ 4) แสดงให้เห็นถึงผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตระหนักถึงหน้าที่และความสำคัญในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้และทัศนคติในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า Pearson Correlation (r) ที่ 0.3315 ถือเป็นความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 มีความรู้เกี่ยวกับการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในภาพรวมในระดับปานกลาง จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดายื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพียง 1 ใน 4 เท่านั้น หากพิจารณาถึงความรู้ในแต่ละด้านพบว่า ความรู้ที่ผู้ยื่นภาษีต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก คือ ด้านการหักค่าใช้จ่าย เพราะมีผู้ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดจำนวนมากที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นดังกล่าว ทั้งนี้อาจจะเกิดเงินได้แต่ละประเภทมีจากรายละเอียดในการหักค่าใช้จ่ายเพื่อยื่นภาษีที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับประเภทเงินได้ เช่น เงินได้จากค่าจ้างจะหักค่าใช้จ่ายแบบเหมาร้อยละ 40 ไม่เกิน 60,000 บาท เป็นต้น ความรู้ที่ผู้ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต้องพัฒนารองลงมาคือการหักลดหย่อน ซึ่งรายละเอียดที่เฉพาะแต่ละบุคคล แต่การทราบถึงสิทธิลดหย่อนจะมีประโยชน์ต่อผู้ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามาก เช่น สิทธิลดหย่อนจากการซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีอายุกรมธรรม์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีสิทธินำมาลดหย่อน

ได้เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 100,000 บาท, ค่าซื้อหน่วยลงทุนประเภทกองทุนรวมระยะยาว ลดหย่อนได้เท่าที่ซื้อจริงแต่ไม่เกิน 15% ของรายได้และไม่เกิน 500,000 บาท, ค่าซื้อหน่วยลงทุนประเภทกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ลดหย่อนได้เท่าที่ซื้อจริงไม่เกิน 15% ของรายได้และเมื่อรวมกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแล้วไม่เกิน 500,000 บาท, เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดา เป็นต้น ความรู้ที่ต้องพัฒนาอันดับที่ 3 คือ ความรู้ด้านการคำนวณภาษี โดยแบ่งเป็น 2 คือ (1) การคำนวณภาษีสำหรับผู้มีเงินได้ตั้งแต่ 60,000 บาท ต้องคำนวณภาษีในอัตราร้อยละ 0.5 ของเงินได้พึงประเมินก่อนหักค่าใช้จ่ายเปรียบเทียบกับการคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้า โดยต้องชำระภาษีในจำนวนที่มากกว่า (2) อัตราภาษีบุคคลธรรมดาเป็นแบบก้าวหน้า จากผลการศึกษาดังกล่าว การที่ผู้ยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความรู้ในระดับปานกลางอาจจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยแบบภงด. 91 หรือมีรายได้จากค่าจ้างเพียงแหล่งเดียวและจำนวนรายได้ไม่สูงมาก จึงทำให้ไม่ได้สนใจเรื่องการหักค่าใช้จ่าย การหักค่าลดหย่อนและการคำนวณภาษีสำหรับทัศนคติในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 พบว่า ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีทัศนคติในภาพรวมอยู่ในระดับดี และส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในขณะที่มีความรู้ในการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง อาจจะเกิดจากการที่กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่มีรายได้จากค่าจ้างเป็นหลักและทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องยื่นภาษีเพื่อเป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาล ทำให้มีความตระหนักในการยื่นภาษี แต่ยังไม่มีความรู้หรือไม่ต้องการเรียนรู้ เนื่องจากมีรายได้ในระดับไม่สูงมาก อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้สิทธิลดหย่อย ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพิจิตรา อินคาคร (2551) ที่พบว่า การขาดความรู้ความเข้าใจใน

กฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลให้มีทัศนคติไม่ดีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ความสัมพันธ์ระหว่างความระดับความรู้กับทัศนคติในการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 พบว่าระดับความรู้ในการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรโดยรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับทัศนคติในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือหากผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความรู้เกี่ยวกับการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรเพิ่มขึ้น จะทำให้ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และส่งผลให้มีอัตราการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเขมิกา ตั้งประกายโรจน์(2553) พบว่าผู้ที่ผ่านการอบรมทางภาษีที่มากครั้ง มีความรู้เพิ่มขึ้นทำให้มีทัศนคติที่ดีขึ้น ส่งผลต่อความสนใจในการเสียภาษีที่ถูกต้องครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1. สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 ควรจัดโปรแกรมให้ความรู้ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ให้แก่ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 ในรูปแบบต่างๆ เช่น การอบรม การให้คำปรึกษาเชิงลึกในการยื่นภาษี เป็นต้น เพื่อให้ผู้ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 มีความรู้ในการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและส่งผลต่อทัศนคติที่ดี

2. สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 ควรใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

3. ข้อความในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาควรปรับปรุงให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รวมถึงการจัดทำคำอธิบายและวิธีการกรอกแบบแสดงรายการที่สามารถศึกษาให้เข้าใจได้ด้วยตนเอง

4. รัฐบาลควรเห็นความสำคัญต่อการสร้างความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรแก่ประชาชนโดยจัดให้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับความรู้ด้านภาษีอากร โดยระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาของแต่ละระดับการศึกษา เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรให้กับประชาชนได้อย่างยั่งยืน

5. ปรับปรุงวิธีการยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีให้เข้าใจได้ง่าย มีความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้เสียภาษี

6. ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเรื่องการให้ความรู้เรื่องการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลต่อทัศนคติของผู้เสียภาษีที่มีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อจะได้นำมาศึกษาหาวิธีการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศมากขึ้น

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีอากรประเภทอื่นๆ เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคล

3. ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้และทัศนคติในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

4. ศึกษาความต้องการของประชาชนที่มีต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ศึกษาเปรียบเทียบความรู้แต่ละระดับของการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

กิตติกรรมประกาศ

ครั้งนี้รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยใน

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 (n=400)

ระดับความรู้ของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ระดับความเห็น		ระดับความรู้
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
ความรู้รวม	12.335	2.3615	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ความรู้ของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 (n=400)

ความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวล	ตอบถูก	ตอบผิด/ไม่ทราบ
รายการของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ร้อยละ	ร้อยละ
ด้านหน้าที่ของผู้เสียภาษี (ข้อที่ 1)	60.50	39.50
ด้านเงินได้พึงประเมิน (ข้อที่ 2-4)	70.25	29.75
ด้านการหักค่าใช้จ่าย (ข้อที่ 5-7)	54.25	45.75
ด้านการหักลดหย่อน (ข้อที่ 8-14)	60.50	39.5
ด้านการคำนวณภาษี (ข้อที่ 15-16)	60.25	39.75
ด้านภาษีถูกหัก ณ ที่จ่ายและเครดิตภาษี (ข้อที่ 17)	63.00	37.00
ด้านการยื่นแบบแสดงรายการ (ข้อที่ 18-20)	64.25	35.75

ตารางที่ 3 ทศนคติของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 (n=400)

ทัศนคติของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ระดับความเห็น		ระดับทัศนคติ
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
ทัศนคติรวม	3.6815	0.54832	ดี
- ทัศนคติด้านหน้าที่และความสำคัญของการยื่นภาษี	3.8180	0.62019	ดี
- ทัศนคติด้านความยุติธรรมในการเก็บภาษีการหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน	3.3338	0.8921	ปานกลาง
- ทัศนคติด้านความสำคัญของความรู้ในการยื่นแบบฯ	3.6840	0.57075	ดี

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของทัศนคติของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2

ระดับทัศนคติ	คะแนนเฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติไม่ดีย่างยิ่ง	1.00 – 1.80	0	0.00
ทัศนคติค่อนข้างไม่ดี	1.81 – 2.60	16	4.0
ทัศนคติปานกลาง	2.61 – 3.40	106	26.5
ทัศนคติดี	3.41 – 4.20	204	51.0
ทัศนคติดีมาก	4.21 – 5.00	74	18.5
รวม		400	100.00

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร. (2557). *ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2557*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- กิตติยา อาภากุลอนุและคณะ. (2557). *ประมวลรัษฎากรฉบับสมบูรณ์ปี 2557*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาการบริหารธรรมนิติ จำกัด.
- เขมวิภา ตั้งประกายโรจน์. (2553). *คุณลักษณะของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเกี่ยวกับทัศนคติต่อความเป็นธรรมของมาตรการภาษีอากรในด้านค่าใช้จ่ายเงินได้พึงประเมิน ค่าลดหย่อนและอัตราภาษี*. บัญชีมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนาพร ประธานธรรักษ์. (2547). *ความรู้และเจตคติของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดสมุทรสาครที่มีต่อระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2540). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และปกเจริญผล.
- พิจิตรา อินคาคร. (2551). *ผลของการไม่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษาผู้เสียภาษีที่อยู่ในท้องที่ความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 10*. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิชัย ตระกูลมัยผล. (2541). *การศึกษาความรู้และเจตคติของผู้เสียภาษีที่มีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริชัย กาญจนवासี, ดิเรก ศรีสุขโขและทวิวัฒน์ ปิตยานนท์. (2535). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรรพากร, กรม. (2557). *รายงานประจำปี 2555*. กรุงเทพมหานคร:

- สรรพากร, กรม. (2557). ความรู้เรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. จาก <http://www.rd.go.th/publish/309.0.html>. (สืบค้นเมื่อ ต.ค.57)
- สรศักดิ์ พุทธบูชา. (2555). ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เสียภาษีอากรที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษี เงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 (เขตพระโขนง). วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สิริอร วิชชาวุธ. (2541). จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2. (2557). รายงานผลการจัดเก็บภาษีอากรปีงบประมาณ 2557.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2551). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. (พิมพ์ครั้งที่ 19 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cohen, J.W. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Second Edition. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates
- Hair, J.F. Black, W.C. Babin, B.J. and Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. Seventh Edition. Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey.